

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Προτεινόμενη Δομή Διαγωνίσματος 40'/45' για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία
Α', Β' και Γ' Γυμνασίου**

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί τους μαθητές γραπτώς με **σαραντάλεπτο/σαρανταπεντάλεπτο διαγώνισμα** στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία.

Σημειώνεται ότι:

- Επαφίεται στον/στην εκπαιδευτικό, αν θέλει να αξιολογήσει κάποια ενότητα του μαθήματος (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα ή Γραμματεία) με συνθετική δημιουργική εργασία (πρότζεκτ) και αναλόγως να τροποποιήσει το διαγώνισμα.
- Για την αξιολόγηση των μαθητών/μαθητριών στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών (Γλώσσα και Γραμματεία), ενδείκνυται να εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές για τη γραπτή αξιολόγηση και τις συνθετικές δημιουργικές εργασίες:

Βασικές αρχές για τα διαγωνίσματα

- Αφιερώνεται **χρόνος προετοιμασίας** των μαθητών/μαθητριών (σαφής και περιορισμένη **εξεταστέα ύλη**, αξιοποίηση δειγματικού διαγωνίσματος, εξοικείωση με τύπους ερωτήσεων, επανάληψη).
- Στη γραπτή αξιολόγηση εξετάζονται συγκεκριμένοι **Δείκτες Επιτυχίας** και ακολουθείται η προτεινόμενη δομή **διαγωνίσματος**.
- Οι ερωτήσεις του διαγωνίσματος **πηγάζουν από ή συνδυάζονται άμεσα** με το προς εξέταση δοσμένο κείμενο/απόσπασμα.
- Οι οδηγίες και οι ερωτήσεις διατυπώνονται με **σαφήνεια** και απλότητα, χωρίς μακροσκελείς περιόδους.
- Δεν ζητούνται εξειδικευμένες **λεπτομέρειες**. Δεν επιδιώκουμε να παγιδέψουμε τους/τις μαθητές/μαθήτριες.
- Στη γραπτή αξιολόγηση δίνονται όλες οι απαραίτητες διευκρινίσεις για τον **τρόπο διατύπωσης των απαντήσεων** (π.χ. *Να αντιστοιχίσετε στο φύλλο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της στήλης Α' με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β'.* Στη στήλη Β' περισεύει μία λέξη).
- Το ποσοστό των ερωτήσεων για κάθε Δείκτη Επιτυχίας και η βαθμολογία τους είναι ανάλογα με τη βαρύτητα που δόθηκε στους αντίστοιχους Δείκτες Επάρκειας κατά τη διδασκαλία.
- Υπολογίζεται ώστε ο **διαθέσιμος χρόνος** επίλυσης του γραπτού να είναι ικανοποιητικός για τους/τις μαθητές/μαθήτριες.
- Ο **τρόπος βαθμολόγησης** των ερωτήσεων (και των υποερωτημάτων τους) είναι ξεκάθαρος.

- Παράλληλα με το διαγώνισμα δημιουργείται **απαραίτητα και ο οδηγός διόρθωσης/βαθμολόγησης**.
- Τα γραπτά διορθώνονται προσεκτικά, επιστρέφονται έγκαιρα και αφιερώνεται χρόνος για ανατροφοδότηση.
- Εκτός από τη βαθμολογία κάθε ερώτησης, σημαντικό είναι (κυρίως όσον αφορά στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου) να καταγράφονται **σαφή σχόλια ανατροφοδότησης** (περιγραφική αξιολόγηση). Π.χ., δεν αρκεί το σχόλιο «ελλιπής απάντηση», αλλά να αναφερθεί σε σημεία τι λείπει από την απάντηση.

Βασικές αρχές για τις συνθετικές δημιουργικές εργασίες

- Οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες **δεν** πρέπει να είναι προϊόν απλής αντιγραφής από πηγές.
- Ο/Η μαθητής/-τρια **παρουσιάζει την εργασία** του/της και δέχεται ερωτήσεις.
- Σημασία έχει η **ποιότητα και όχι η ποσότητα**. Παράδειγμα συνθετικής δημιουργικής εργασίας: «Να βρεις τρεις πηγές με τρεις παραγράφους η καθεμιά και να γράψεις μία δική σου παράγραφο για το τάδε θέμα».
- Είναι **συνθετικές**, επειδή προϋποθέτουν την κατανόηση, την ερμηνεία και τη σύνθεση ποικίλων επιμέρους στοιχείων του υπό εξέταση θέματος για την παραγωγή νέου έργου. Είναι **δημιουργικές**, επειδή ενεργοποιούν και αξιοποιούν τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις και άλλα στοιχεία της προσωπικότητας του/της μαθητή/μαθήτριας.
- Εξάπτουν τη φαντασία, προκαλούν την κριτική σκέψη, βοηθούν τους/τις μαθητές/μαθήτριες να διαπιστώσουν τις υφιστάμενες γνώσεις τους και να τις διευρύνουν, αναπτύσσουν τη μεταγνώση, προωθούν τη συνεργασία και την ομαδικότητα, καλλιεργούν δεξιότητες έρευνας, προσφέρονται για διαθεματικές προσεγγίσεις.
- Οι εργασίες δύναται να είναι **ατομικές ή ομαδικές**. Στις ομαδικές εργασίες θα πρέπει να διασφαλίζεται η γόνιμη συμμετοχή όλων των μελών της ομάδας.
- **Ενδεικτικά στάδια εκπόνησης εργασίας:** (1) Ενημέρωση μαθητών/μαθητριών για τον τρόπο εργασίας, (2) Επιλογή θέματος - Στοχοθεσία, (3) Προγραμματισμός υλοποίησης εργασίας (τρόπος δράσης, ατομικές ευθύνες), (4) Από κοινού καθορισμός σαφών κριτηρίων αξιολόγησης, (5) Συγκέντρωση και επεξεργασία υλικού, (6) Συγγραφή εργασίας, (7) Παρουσίαση εργασίας, (8) Αξιολόγηση [Αυτοαξιολόγηση-Αναστοχασμός, Ετεροαξιολόγηση, Αξιολόγηση από τον/την εκπαιδευτικό]. Για την **αξιολόγηση** της εργασίας λαμβάνονται υπόψη τόσο η **διαδικασία** εκπόνησής της όσο και το **τελικό αποτέλεσμα**.
- **Ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης:** ποικιλία / αντιπροσωπευτικότητα / κύρος / αξιοπιστία πηγών, ανάπτυξη θέματος, επιχειρηματολογία, γλωσσική έκφραση, πρωτοτυπία, συμμετοχή (αν πρόκειται για ομαδική εργασία), τήρηση χρονικών και άλλων προδιαγραφών (π.χ. έκταση, διάρκεια), τρόπος παρουσίασης εργασίας, δεξιοτεχνία / καλαισθησία (για κατασκευές και καλλιτεχνικές δημιουργίες). Σημαντική θεωρείται η **εποπτεία** της διαδικασίας εκπόνησης της εργασίας από τον/την εκπαιδευτικό και η παροχή έγκαιρης και στοχευμένης ανατροφοδότησης, με στόχο τη βελτίωση της εργασίας.

Προτεινόμενη δομή διαγωνίσματος 40'/45'
για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Α', Β' και Γ' Γυμνασίου

Α' Τετράμηνο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα: 2 διδακτικές περιόδους
Αρχαία Ελληνική Γραμματεία: 2 διδακτικές περιόδους

Σαραντάλεπτο/ Σαρανταπεντάλεπτο διαγώνισμα στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	Μονάδες 50/100
A. Κατανόηση - Απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά 1. Μετάφραση αποσπάσματος (μέχρι δύο γραμμές), ερωτήσεις κατανόησης του αρχαίου κειμένου (μον. 15) 2. <u>Μία</u> ερώτηση πραγματολογική / νοηματική / ερμηνευτική / επικαιροποίησης (μον. 5)	Μον. 20
B. Ορθογραφία (υπαγόρευση κειμένου και εναλλακτική άσκηση ορθογραφίας)	Μον. 5
Γ. Λεξιλογικές ασκήσεις	Μον. 10
Δ. Ασκήσεις γραμματικής και συντακτικού	Μον. 15
II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	Μονάδες 50/100
Δίνεται απόσπασμα 30-40 στίχων με τρεις ερωτήσεις:	
• Μία ερώτηση κλειστού τύπου (αντιστοίχισης, ορθού/λάθους, πολλαπλής επιλογής) που αξιολογεί στοιχεία της <u>εισαγωγής</u> . Ενδείκνυται να πηγάζει από το προς εξέταση απόσπασμα ή να συνδυάζεται με αυτό.	Μον. 10-12
• Δύο ερωτήσεις ανάπτυξης με σαφώς καθορισμένα και περιορισμένα υποερωτήματα που αξιολογούν: <u>περιεχόμενο και οργάνωση</u> του κειμένου (Ομήρου <i>Οδύσσεια</i> ή Ομήρου <i>Ιλιάδα</i> ή Ευριπίδου <i>Ελένη</i> , ανάλογα με την τάξη), <u>γλωσσικό και κριτικό γραμματισμό, κυπριακή επική παράδοση, πραγματολογικά, ιδεολογικά, ερμηνευτικά στοιχεία</u> .	Μον. 38-40
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	Μον. 100

Β' Τετράμηνο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα: 3 διδακτικές περιόδους
Αρχαία Ελληνική Γραμματεία: 1 διδακτική περίοδος

Σαραντάλεπτο/Σαρανταπεντάλεπτο διαγώνισμα στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	Μονάδες 75/100
A. Κατανόηση - Απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά 1. Μετάφραση αποσπάσματος (μέχρι τρεις γραμμές), ερωτήσεις κατανόησης του αρχαίου κειμένου (μον. 20) 2. <u>Μία ή δύο</u> ερωτήσεις πραγματολογικές/νοηματικές/ερμηνευτικές/επικαιροποίησης (μον. 10)	Μον. 30
B. Ορθογραφία (υπαγόρευση κειμένου και εναλλακτική άσκηση ορθογραφίας)	Μον. 5
Γ. Λεξιλογικές ασκήσεις	Μον. 15
Δ. Ασκήσεις γραμματικής και συντακτικού	Μον. 25
II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	Μονάδες 25/100
Δίνεται απόσπασμα 20-25 στίχων με δύο ερωτήσεις ανάπτυξης με σαφώς καθορισμένα και περιορισμένα υποερωτήματα, που αξιολογούν: <u>περιεχόμενο και οργάνωση</u> του κειμένου (Ομήρου <i>Οδύσσεια</i> ή Ομήρου <i>Ιλιάδα</i> ή Ευριπίδου <i>Ελένη</i> , ανάλογα με την τάξη), <u>γλωσσικό και κριτικό γραμματισμό, κυπριακή επική παράδοση, πραγματολογικά, ιδεολογικά, ερμηνευτικά στοιχεία</u> .	Μον. 25
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	Μον. 100